

POLO-Cro28

Opservatorij politika u Hrvatskoj
Jean Monnet potpora institucijama
2015. - 2018.

POLO Analitički osvrt NEET skupina – izazovi u Hrvatskoj, Poljskoj i Sloveniji

Ivan Bedeniković¹

IRMO, Zagreb, veljača 2017.

Uvod

U ovom osvrtu analizira se NEET skupina odnosno osobe koje nisu zaposlene niti su u sustavu obrazovanja i osposobljavanja kao i njezina struktura u trima odabranim zemljama – Hrvatskoj, Poljskoj i Sloveniji. Za uspješne politike preveniranja i smanjivanja nezaposlenosti mladih i NEET skupine nužno je shvatiti koje prepreke koče osobe iz te skupine u zapošljavanju, obrazovanju ili osposobljavanju. Tek tada je moguće utvrditi buduće smjernice djelovanja primjerene njihovim potrebama. Također, potrebno je uvidjeti da je to vrlo raznovrsna skupina ljudi, a raznovrsni su i izazovi s kojima se suočavaju u pojedinim zemljama. U svim analiziranim zemljama, kao i u cijeloj Europskoj uniji, javlja se slična skupina problema: nizak stupanj aktivnosti mladih ljudi i NEET skupine, niska stopa njihove zaposlenosti pa samim time i visoka stopa nezaposlenosti. Osim toga, nerijetko se nailazi na poteškoće vezane uz registriranje te skupine pri zavodima za zapošljavanje. Hrvatska, Poljska i Slovenija ulažu stoga velike napore kako bi

---

¹ Ivan Bedeniković, mag. pol., stručni suradnik u Odjelu za europske integracije IRMO-a. Mentor: dr. sc. Hrvoje Butković, znanstveni suradnik u Odjelu za europske integracije IRMO-a.

određenim mjerama i inicijativama obuhvatile NEET osobe i ponudile im konstruktivna rješenja za bolju budućnost. Cilj je ovoga rada prikazati karakteristike NEET skupine u tim zemljama, izazove s kojima se ona suočava te primjere dobre prakse koji mogu poslužiti kao zalag za uspješniju i aktivniju politiku ponovnoga (tržišnog) aktiviranja NEET osoba.

Tablica 1: Ključni pokazatelji triju odabranih zemalja (15-24)

	Udio mladih u ukupnoj populaciji (u %)					NEET osobe*	NEET skupina (u %)			
	2008.	2013.	2014.	2015.	2016.	2015.	2008.	2013.	2014.	2015.
Hrvatska	12.4	11.8	11.7	11.5	11.4	90	13.6	19.6	19.3	18.5
Poljska	15.5	12.8	12.4	11.9	11.5	460	9.0	12.2	12.0	11.0
Slovenija	12.3	10.5	10.1	9.8	9.7	19	6.5	9.2	9.4	9.5
EU28	12.4	11.5	11.4	11.3	11.0	6,604	10.9	13.0	12.5	12.0

*u tisućama

Prilagođeno prema: Eurostat 2016a/2016b; Eurofound, 2016a, 11; EK i Vijeće EU, 2016, 87.

Što je to NEET skupina?

Europska komisija (EK) objašnjava da su NEET osobe² heterogena skupina koja se može podijeliti u dvije široke kategorije: *nezaposlene* NEET osobe koje aktivno traže posao te *neaktivne*³ NEET osobe koje ne traže posao. Neaktivnost može biti posljedica različitih čimbenika, između ostalog obiteljskih obveza i zdravstvenih problema, ali i obeshrabrenosti i nedovoljnih poticaja da se prijave kao nezaposlene osobe (EK, 2016a, 6). Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD⁴) naglašava kako nakratko biti u NEET skupini i nije neuobičajeno. Naime, mlade osobe uzimaju vrijeme kako bi se brinule o svojoj djeci ili putovale; štoviše, mnogi ljudi imaju kratka razdoblja neaktivnosti netom nakon završetka školovanja ili prekida zaposlenja na određenome mjestu. Naravno, duže izbivanje iz obrazovanja ili usavršavanja znatno je opasnije i negativno utječe na budućnost tih osoba (OECD, 2016, 34-35).

² *Not in Education, Training or Employment* (NEET) – engleski akronim za osobe koje nisu zaposlene, niti su u sustavu obrazovanja i osposobljavanja.

³ Definicija „neaktivnih NEET osoba“ koristi se kako bi obuhvatila osobe koje nisu ni u kojem od tri spomenuta sektora i ne traže posao, npr. one koje nisu registrirane kao nezaposlene. S druge strane, ta definicija ima drukčije značenje od šire definicije „ekonomski neaktivnih osoba na tržištu rada“ – u tom slučaju grupa bi obuhvatila i studente jer su „ekonomski neaktivni“ (European Trade Union Confederation, 2014, 8).

⁴ OECD je vrlo važan u proučavanju NEET skupine, pa se na njegova istraživanja pozivaju i institucije EU-a. Poljska je članica od 1996., Slovenija od 2010. Hrvatska to tek treba postati (OECD, 2017).

Odbor za zapošljavanje EK-a (EMCO) kreirao je 2010. godine standardizirani indikator za mjerenje veličine populacije mladih izvan zaposlenja, obrazovanja i osposobljavanja – NEET. Operacionalizirao ga je Eurostat kroz *Istraživanje o radnoj snazi* (LFS) EU-a i uključuje sve ljude koji odgovaraju definiciji i stari su između 15 i 24 godine⁵. NEET indikator računa se s pomoću udjela NEET osoba u ukupnom broju mladih u ukupnoj populaciji (Eurofound, 2016a, 6-9). Iako nije savršen, indikator je ključan alat za bolje razumijevanje razmjera višestrane osjetljivosti mladih u pogledu sudjelovanja na tržištu rada i rizika od socijalne isključenosti. Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound, 2016a, 61) definirala je sedam NEET podskupina (Tablica 2):

- I. kratkotrajno nezaposleni – osobe koje traže zaposlenje manje od 12 mjeseci
- II. dugotrajno nezaposleni – osobe koje traže zaposlenje duže od 12 mjeseci
- III. ponovno upisani – osobe koje ne traže zaposlenje jer su već pronašle posao na koji uskoro stupaju, one koje čekaju ponovni poziv na posao ili one koje ne mogu početi raditi zbog razine obrazovanja/osposobljenosti
- IV. nedostupni – osobe koje ne traže zaposlenje zbog bolesti/nesposobnosti ili one koje traže zaposlenje, ali ne mogu početi raditi zbog bolesti/nesposobnosti
- V. obiteljske obaveze – osobe koje ne traže zaposlenje jer čuvaju djecu ili imaju druge osobne i obiteljske obaveze (uključujući majčinstvo)
- VI. obeshrabreni radnici – osobe koje ne traže zaposlenje zbog osjećaja da je rad nedostupan
- VII. ostale NEET osobe – osobe koje ne traže zaposlenje zbog umirovljenja ili one koje traže zaposlenje, ali ne mogu početi raditi iz nespecificiranih razloga/vojne službe/angažiranosti u civilnim službama u zajednici.

Ključni normativni akti EU-a za uvođenje pojma NEET-a

U raspravama oko javnih politika u Europskoj uniji termin NEET prvi je put specifično naveden i proširen u sklopu strategije *Europa 2020*. odnosno jedne od njenih vodećih inicijativa, *Mladi u pokretu*. Uveden je kako bi obuhvatio mlade između 15 i 24 godine, potom između 15 i 29 godina (Eurofound, 2016a, 1). *Zajedničko izvješće Europske komisije i Vijeća Europske unije* (Vijeće EU) o *zapošljavanju*⁶ iz studenoga 2016. potvrdilo je da stopa nezaposlenosti mladih i NEET skupine pada, ali i da je u nekim državama i dalje visoka. Izvješće podcrtava kako je više od 40% pripadnika NEET skupine (15-24) tijekom 2015. sudjelovalo u programu *Garancija za mlade* (GZM) te kako je u nekoliko država članica ključnu

---

⁵ U EU-u se općenito pod ovom skupinom razumiju osobe u dobi od 15 do 24 godine, a u novim državama članicama ta skupina se proširila na osobe u dobi od 15 do 29 godina (Hrvatska do 30, Poljska i Slovenija do 29).

⁶ Nacrt *Zajedničkog izvješća o zapošljavanju*, propisan člankom 148. Ugovora o funkcioniranju EU-a, dio je paketa *Godišnjeg pregleda rasta* (GPR) kojim započinje *Europski semestar* (EK i Vijeće EU-a, 2016, 2).

ulogu imala *Inicijativa za zapošljavanje mladih – IZM*⁷ (EK i Vijeće EU, 2016, 5). *Youth Guarantee* odnosno GZM referentna je strukturna reforma na razini EU-a koja se bavi zapošljavanjem mladih, stoga se o kreiranju mjera i inicijativa koje obuhvaćaju NEET osobe ne može govoriti, a da se ne dotakne GZM-a. S obzirom na to da je više od 4 milijuna mladih nezaposlenih u EU-u te da se ukupno 6,6 milijuna mladih nalazi unutar NEET skupine, mladi su u velikoj mjeri pogođeni krizom, a suzbijanje njihove nezaposlenosti i dalje je prioritet (EK, 2016b, 2). Radi heterogenosti država članica EU-a u pogledu NEET skupine (ali i u institucionalnim, političkim i financijskim okvirima), Vijeće EU-a ohrabruje članice da identificiraju i slijede svoje specifičnosti u provedbi GZM-a. Tako one djelomično kreiraju svoje politike na taj način da intervencije ciljaju specifične podskupine unutar NEET skupine. GZM pospješuje taj proces zato što države članice EU-a trebaju dizajnirati nacionalne implementacijske planove koji objašnjavaju na koji specifični način će se ispuniti zahtjevi GZM-a (Eurofound, 2016a, 53).

Provedba politike prema NEET skupini u odabranim državama članicama EU-a

Hrvatska

Prvi nacionalni *Plan implementacije GZM-a (Youth Guarantee Implementation Plan – YGIP)* Hrvatska je donijela u prosincu 2013., a dopunila ga u travnju 2014. Koordinator provedbe GZM-a bilo je Ministarstvo rada i mirovinskog sustava (MRMS). Sukladno YGIP-u iz 2014. potpora mladima sa statusom NEET koji nisu prijavljeni kao nezaposleni jedva da postoji i obično je provode različite organizacije civilnog društva. Stoga se podaci ne prikupljaju sustavno, već kroz projekte i programe na lokalnoj razini. Već tada je u YGIP-u bilo istaknuto kako bi početna točka za provedbu relevantnih mjera za NEET skupinu trebao biti trenutak njihove prijave na Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ)⁸. Dakle, očita je bila potreba za osmišljavanjem sustavnog pristupa praćenju mladih osoba koje su prekinule školovanje, kao i za odjavljivanje iz evidencije HZZ-a kako bi se spriječilo zapadanje u status NEET-a koji se može pretvoriti u dugotrajnu nezaposlenost. Cjelovitija primjena hrvatskog GZM-a očekuje se u 2017. Njome bi se trebalo jamčiti da svaka osoba mlađa od 30 godina dobije kvalitetnu ponudu za posao (natječaj), vježbeništvo, obuku na poslu, naukovanje ili nastavak obrazovanja

---

⁷ Putem IZM-a, za koji je u razdoblju 2014.–2020. predviđeno 6,4 milijarde EUR, prvi je put osigurana izravna ciljana potpora EU-a mladim NEET osobama koji žive u regijama koje se bore sa stopama nezaposlenosti većim od 25 %. Na temelju rezultata i procjene potreba do 2020. EK je 14. rujna 2016. predložio povećanje proračuna IZM-a sa 6,4 na 8,4 milijarde EUR. Ako Vijeće EU-a i Europski parlament prihvate prijedlog EK-a, ukupna sredstva IZM-a povećala bi se za 2 milijarde EUR za razdoblje 2017.–2020. (EK, 2016a, 3; EK, 2016f).

⁸ Kada govorimo o aktivnostima HZZ-a prema NEET skupini, razlikujemo 2 podskupine: osobe u evidenciji Zavoda i tzv. neaktivne osobe – nisu u obrazovanju (osposobljavanju), nisu zaposlene, nisu u evidenciji nezaposlenih (HZZ, 2016). Bitno je uzeti u obzir da je u Hrvatskoj osmogodišnje osnovno obrazovanje obvezno, a traje od šeste do otprilike petnaeste godine života (MZO, 2016).

unutar četiri mjeseca od nastupanja nezaposlenosti (YGIP, 2014, 3-8). YGIP se sastoji od 37 mjera (20 reformi i inicijativa za ranu intervenciju i aktivaciju te 17 mjera za integraciju na tržište rada). Konkretno mjere/inicijative YGIP-a usmjerene na NEET skupinu jesu već spomenuta uspostava sustava njihova praćenja, re-aktivacijske radionice (putem socijalnih inovacija), prevencija „pada“ u NEET status i aktivacija za nastavak obrazovanja (putem kulturnih sadržaja) te razvijeni program vrednovanja ne-formalnog i informalnog obrazovanja (YGIP, 2014, 59-60).

U sažetku o GZM-u u Hrvatskoj iz 2016. Europska komisija (EK, 2016c) izvještava kako mladi ostaju fokus *Mjera aktivne politike zapošljavanja* (MAPZ) te kako IZM u Hrvatskoj ima na raspolaganju alokaciju od 66,18 milijuna EUR. Međutim, usprkos pozitivnim trendovima prijašnjih godina, u 2015. potrošnja na MAPZ iznosila je tek 0,5% BDP-a, te su mjere ostale fokusirane na visoko obrazovane mlade ljude bez radnog iskustva. U sažetku se pozitivnim ocjenjuje međuinstitucionalni *Sporazum* iz 2015.⁹, koji bi trebao pospješiti obuhvaćanje NEET skupine, a čiji se prvi rezultati očekuju u proljeće 2017. Iako je izrada tog sustava u spomenutom YGIP-u (2014, 39) bila planirana za 2014. i 2015., temelji za njegovu uspostavu stvoreni su tek nedavno.

U Hrvatskoj postoje i Centri za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK), središnja mjesta za planiranje i provedbu aktivnosti prema NEET skupini, uključujući definiranje oblika suradnje i odgovornosti pojedinih partnera, kao i kreiranje mjera prevencije (HZZ, 2016). Nadalje, postupkom donošenja Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) i standardizacijom kvalifikacija povećala bi se mogućnost mobilizacije NEET skupine u daljnje obrazovanje ili zapošljavanje (YGIP, 2014, 12). Negativna okolnost za NEET osobe u Hrvatskoj činjenica je da diploma tercijarnoga stupnja obrazovanja nužno ne smanjuje rizik od postajanja NEET osobom. Ipak, pozitivno je da je u 2013. čak 74,6% osoba iz NEET skupine bilo registrirano pri HZZ-u, više nego u svim drugim članicama EU-a (Eurofound, 2016b, 10-12).

Poljska

Prvi nacionalni YGIP Poljska je donijela u prosincu 2013., a dopunila ga u listopadu 2015. Ministarstvo rada i socijalne politike te Ministarstvo infrastrukture i razvoja određeni su za koordinate provedbe. Implementacija GZM-a u pojedinim područjima počela je već u siječnju 2014. nacionalnim financijskim resursima, a revidirani YGIP podigao je gornju dobnu granicu korisnika sa 24 na 29 godina (YGIP, 2015, 3). Dopunjeni YGIP sadrži ukupno 20 mjera: 7 reformi i inicijativa za

---

⁹ Riječ je *Sporazumu o poslovnoj suradnji za razmjenu podataka* potpisanom 5. studenog 2015. između MZOS-a (*Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta*), MRMS-a, HZZ-a te HZMO-a (Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje) kako bi se ustanovili broj i struktura NEET skupine te kako bi se mogle kreirati i provesti smjernice i mjere njihova uključivanja na tržište rada (HZZ, 2016).

ranu intervenciju i aktivaciju te 13 za integraciju na tržište rada (v. YGIP, 2015). Usporedbom podataka za 2013. godinu iz YGIP-a iz 2015. s podacima za 2015. iz Tablice 1, broj NEET osoba smanjen je za čak 100 tisuća – sa 560 na 460 tisuća. Usprkos vrlo malom broju mladih koji ne nastavljaju sekundarno obvezno obrazovanje¹⁰ (svega 5,7%), dio NEET osoba nije registriran pri poljskom zavodu za zapošljavanje (dalje: zavod) (YGIP, 2015, 6-7). Naime, 2013. u Poljskoj je samo oko polovine osoba NEET skupine (49,5%) bilo registrirano pri tom zavodu (Eurofound, 2016b, 56-58). Pretpostavka je da će u razdoblju 2014.–2021. NEET osobe koje nisu registrirane pri zavodu biti obuhvaćene, najviše uz pomoć tzv. dobrovoljnih tijela za pitanja rada (YGIP, 2015, 10).

Važnu mjeru YGIP-a usmjerenu na NEET skupinu čine društvena i strukovna aktivacija mladih u dobi između 15 i 17 godina koji nisu uspjeli ispuniti svoje obrazovne obaveze te strukovna aktivacija mladih između 18 i 24 godine koji nemaju strukovne kvalifikacije koje odgovaraju tržištu rada (fokus na mlade iz ruralnih sredina i manjih gradova). Druga bitna mjera je društvena i strukovna aktivacija NEET osoba koje su u riziku od nezaposlenosti ili socijalne isključenosti. Pritom YGIP obuhvaća: a) mlade između 15 i 17 godina koji su prerano napustili školovanje a želi ih se ponovno uključiti putem treninga, konzultacija i didaktičke potpore, asistencije rizičnim skupinama, jezičnih obuka, učenja osnovnih digitalnih vještina i edukacije na radnom mjestu; b) potporu mladima da se prijavljuju za poslove putem obuka za stjecanje profesionalnih vještina, stažiranja (uključujući mogućnost zaposlenja), treninga strukovnih vještina i grupnih i individualnih konzultacija. Konačno, treća mjera odnosi se na pozive na natječaje na nacionalnoj razini koji se tiču pretežno NEET osoba registriranih kao nezaposleni pri zavodu (YGIP, 2015, 72-76). Postoje i samostalna tijela koja primjenjuju vlastite mehanizme kako bi obuhvatila NEET skupinu, primjerice spomenuta dobrovoljna tijela za pitanja rada koja broje više od 700 jedinica na teritoriju čitave države. Ta tijela pretežno su locirana u manjim gradovima kako bi mogla ostvariti interakciju s lokalnom zajednicom. Sustav tih jedinica surađuje sa školama, crkvama različitih denominacija, lokalnom vlasti i sl. Tu su nadalje djelatnosti lokalnih podružnica zavoda za zapošljavanje koje usko surađuju s akademskim centrima za karijere, obrazovnim institucijama, centrima za socijalnu pomoć itd. Konačno, mediji promoviraju njihov rad u skladu s uputama poljske razvojne banke, Banka Gospodarstwa Krajewogo (YGIP, 2015, 28-31).

U sažetku o GZM-u u Poljskoj iz 2016. Europska komisija (EK, 2016d) izvještava kako je Poljskoj dostupno za alokaciju 252,44 milijuna EUR unutar IZM-a te da nezaposlenost mladih, iako kontinuirano pada, i dalje predstavlja izazov. Stope nezaposlenih visoke su za mlade s niskom ili srednjom razinom kompetencija i vještina, specifično za one sa strukovnim kvalifikacijama. Velik je problem i dugotrajna nezaposlenost mladih koji traže posao, ali ne uspijevaju popuniti dostupna radna mjesta.

---

¹⁰ S obzirom na to da obvezno sekundarno obrazovanje u Poljskoj traje do otprilike osamnaeste godine života (YGIP, 2015, 6).

Slovenija

Prvi nacionalni YGIP Slovenija je donijela u siječnju 2014., a u svibnju 2016. slovenska je vlada usvojila nov YGIP za razdoblje 2016.–2020. Koordinator provedbe je Ministarstvo rada, obitelji, socijalne skrbi i jednakih mogućnosti. Važeći YGIP sadrži ukupno 15 mjera: 5 reformi i inicijativa za ranu intervenciju i aktivaciju te 10 mjera za integraciju na tržište rada (v. YGIP, 2016). Kako bi se NEET skupina u Sloveniji uspješno prikazala, potrebno je istaknuti neka njena obilježja. Primjerice, radi njihove prisutnosti u sustavu obrazovanja, zaposlenih mladih od 20 godina praktički nema (svoga 1628 u 2014.), a zaposlenih u dobnoj skupini 20-29 u toj je godini bilo tek 104.000. S druge strane, udio mladih u skupini 15-24 koji još uvijek studiraju iznosi 47,7% i jedan je od najvećih u EU-u¹¹. U skladu s prikazanim podacima, NEET skupina u Sloveniji brojila je 2015., kao i prethodnih godina, oko 18.000 mladih, njih oko 9000 nije bilo registrirano pri slovenskom zavodu za zapošljavanje (dalje: zavod). Međutim, usprkos relativno dobrim pokazateljima, prilike za zapošljavanje mladih i NEET osoba još su uvijek ograničene, pa mjere koje to popravljaju moraju promovirati sistemski rješenja te inovativne i efikasne pristupe uključenju tih ljudi na tržište rada (YGIP, 2016, 3-5). Određene organizacije mladih koje su uspostavile kanale komunikacije s NEET skupinom imaju značajnu ulogu u predstavljanju NEET osoba koje nisu registrirane pri zavodu i stoga su na marginama društva. Primjeri su takvih organizacija Nacionalno vijeće za mlade, Slovenska studentska unija, Sindikat mladih plus, MaMa mreža, Zavod Ypsilon (YGIP, 2016, 11). Kako bi se informacije o mjerama GZM-a pružile svim interesentima na tržištu rada i NEET skupini (posebno dijelu koji nije registriran pri zavodu) planirano je potrošiti 0,2 (za 2016.) odnosno 0,1 (za 2017.) milijuna EUR za sustav informiranja o promotivnim aktivnostima, web uslugama, web aplikaciji i sl. koji bi mogao popraviti položaj NEET skupine (YGIP, 2016, 16-17).

U sažetku o GZM-u u Sloveniji iz 2016. Europska komisija (EK, 2016e) izvještava kako je Sloveniji za alokaciju dostupno 9,21 milijun EUR u sklopu IZM-a. Pad nezaposlenosti mladih i onih s niskim vještinama izražen je zahvaljujući vladinim politikama te povoljnim makroekonomskim kretanjima. Korisnici GZM-a primili su 40% više poziva za slobodna radna mjesta, imali su 10 puta više sastanaka s poslodavcima te 70% veću uključenost u osposobljavanje od onih koji ne sudjeluju u mjeri. Međutim, udio NEET skupine trenutačno je 9,5% i trebat će još neko vrijeme da dosegne nisku razinu iz 2008. od 6,5% (Tablica 1).

---

¹¹ U akademskoj godini 2014./2015. oko 20.000 upisanih bilo je na diplomatske studije (drugu razinu u sklopu Bolonjskog procesa) ili i više od četvrtine svih studenata (YGIP, 2016, 4).

Struktura NEET skupine u trima odabranim zemljama u 2013.

Nastavno na spomenuto Eurofound-ovo istraživanje i podjelu NEET skupine na sedam podskupina, Tablica 2 pokazuje strukturu NEET skupine u trima odabranim zemljama. Vidljivo je kako u svima tri različite podskupine tvore najveći udio u NEET skupini. U Hrvatskoj su najveća podskupina dugotrajno nezaposleni (39%), u Poljskoj su to osobe koje su dio NEET skupine zbog obiteljskih obaveza (31.1%), a u Sloveniji kratkotrajno nezaposleni (29,9%). Na razini EU-a najveći se udio odnosi na podskupinu kratkotrajno nezaposlenih (25,5%). Također, u usporedbi s prosjekom EU28 (25,5%) vidljivo je kako sve tri zemlje imaju veći udio kratkotrajno nezaposlenih NEET osoba u ukupnoj NEET skupini od toga prosjeka. S druge strane, od triju zemalja samo Poljska ima manji udio dugotrajno nezaposlenih (18,8%) u usporedbi s prosjekom EU28 (23,1%). Sve tri zemlje jedino kod podskupine ostalih NEET osoba imaju manji udio u usporedbi s prosjekom EU28 (koji je 11,8%).

Tablica 2: Struktura NEET skupine (15-29) u Hrvatskoj, Poljskoj, Sloveniji i EU28 u 2013.

NET podskupine	Hrvatska	Poljska	Slovenija	prosjek EU28
Kratkotrajno nezaposleni	29%	30.3%	29.9%	25.5%
Dugotrajno nezaposleni	39%	18.8%	29.6%	23.1%
Ponovno upisani	2.5%	2.7%	8.4%	6.4%
Nedostupni	0.8%	9.2%	5.8%	7.1%
Obiteljske obaveze	14.3%	31.1%	15.6%	23.3%
Obeshrabreni radnici	7.6%	6.0%	3.0%	5.9%
Ostale NEET osobe	6.5%	1.2%	7.7%	11.8%

Prilagođeno prema Eurofound, 2016b, 10-12/56-58/67-69.

Zaključak

NEET skupina predstavlja heterogen fenomen koji obuhvaća vrlo raznovrsne skupine mladih osoba koje nisu zaposlene, ne obrazuju se niti osposobljavaju. Nakon njegova uvođenja početkom ove dekade, NEET je u svim zemljama članicama EU-a postao referentno mjerilo za osobe koje nisu ni u kojoj od tih triju skupina. Promatranjem situacije u kojoj se nalazi NEET skupina u odabranim zemljama uočavaju se različiti trendovi i različiti pristupi politikama prema toj skupini. Usporedba triju odabranih zemalja prikazuje različite strukturne karakteristike NEET skupine (Tablica 2). U Hrvatskoj je udio NEET skupine u ukupnoj populaciji mladih vrlo visok u odnosu na prosjek EU-a. Stanje je alarmantno jer više od 2/3 NEET osoba čine kratkotrajno i dugotrajno nezaposleni. Stoga je potrebno što prije aktivirati sustav registracije te populacije kako bi je određene mjere mogle što efikasnije zahvatiti (naročito njezin neaktivni dio) te

smanjiti visok postotak osoba u toj skupini. U Poljskoj se gotovo 1/3 NEET osoba nalazi u toj skupini zbog obiteljskih obaveza, što je vrlo visok postotak u odnosu na prosjek EU-a. Osim toga, usporedba podskupine kratkotrajno nezaposlenih u trima zemljama pokazuje kako Poljska ima najveći udio te podskupine među NEET osobama. U Sloveniji, kao i u Hrvatskoj, najveći udio čine kratkotrajno i dugotrajno nezaposlene NEET osobe, no njihov je udio manji od 60%.

U svim analiziranim zemljama originalni koncept GZM-a proširen je s prvotnih 25 na 29 ili 30 godina starosti korisnika s obzirom na kasni ulazak mladih na tržište rada. Hrvatskoj tek predstoji donošenje novoga Plana implementacije GZM-a. Kvalitetniji Plan implementacije, kao što pokazuje praksa u Poljskoj i Sloveniji, podrazumijeva smanjenje broja predviđenih mjera koje se tiču NEET skupine kao preduvjet za uže vezivanje mjera uz konkretne ciljeve. Iako je u Poljskoj udio NEET osoba nešto manji od prosjeka EU-a, aktivne mjere politike zapošljavanja sve više se usmjeravaju prema toj skupini kao jednoj od najugroženih u društvu. U Sloveniji je situacija najbolja jer je stanje bitno bolje od prosjeka EU-a. Slovenija je svoj Plan implementacije GZM-a revidirala 2016. te vladine politike uz povoljna makroekonomska kretanja donose dobre rezultate.

U svakoj je promatranoj zemlji pristup NEET osobama drukčiji i provodi se na specifičan način, te svaka zemlja ima različite strategije smanjivanja nezaposlenosti mladih i NEET skupine. Međutim, NEET osobe nalaze se u sličnim problemima kada je u pitanju socijalna isključenost i nezaposlenost. Sustavnim pristupom njihovoj aktivaciji postiže se akumulacija ljudskog kapitala u društvo, a samim time napredak i razvoj društva u cijelosti.

Literatura

European Trade Union Confederation (2014) *The Youth Guarantee in Europe*, dostupno na: https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/publication/files/ces-brochure_youth_guarantee_09pap.pdf

Eurofound (2016a), *Exploring the diversity of NEETs*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, dostupno na: https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1602en.pdf

Eurofound (2016b) *Exploring the diversity of NEETs: Country Profiles*, dostupno na: <http://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef1602en2.pdf>

Europska komisija (2016a) *Komunikacija Komisije: Tri godine provedbe Jamstva za mlade i Inicijative za zapošljavanje mladih*, dostupno na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12749-2016-INIT/hr/pdf>

Europska komisija (2016b) *Communication from the Commission: Investing in Europe's Youth*, dostupno na: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/COM-2016-940-F1-EN-MAIN.PDF>

Europska komisija (2016c) *The Youth Guarantee country by country – Croatia*, dostupno na: ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=13632&langId=en

Europska komisija (2016d) *The Youth Guarantee country by country – Poland*, dostupno na ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=13656&langId=en

Europska komisija (2016e) *The Youth Guarantee country by country – Slovenia*, dostupno na: ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=13660&langId=en

Europska komisija (2016f) *Inicijativa za zapošljavanje mladih (YEI)*, dostupno na: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1176&langId=hr>, pristupljeno 26.01.2017.

Europska komisija i Vijeće Europske unije (2016) *Nacrt Zajedničkog izvješća Komisije i Vijeća o zapošljavanju*, dostupno na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14364-2016-INIT/hr/pdf>

Eurostat (2016a) *Ratio of young people in the total population on 1 January by sex and age*, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=yth_demo_020&lang=en, pristupljeno 15.02.2017.

Eurostat (2016b) *Youth neither in employment nor in education and training (NEET) rate, age group 15-24*, <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tesem150&plugin=1>, pristupljeno 15.02.2017.

Hrvatski zavod za zapošljavanje (2016) *Potpisan sporazum o poslovnoj suradnji za razmjenu podataka*, <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=27234>, pristupljeno 13.01.2017.

MZO (2016) *Ministarstvo znanosti i obrazovanja – Obrazovanje*, <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2194>, pristupljeno 20.01.2017.

Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (2016) *The NEET challenge: What can be done for jobless and disengaged youth*, dostupno na: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/social-issues-migration-health/society-at-a-glance-2016/the-neet-challenge-what-can-be-done-for-jobless-and-disengaged-youth_soc_glance-2016-4-en#.WG4sgRI0CUQ#page2

Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (2017) *List of OECD member countries – Ratification of the Convention on the OECD*, dostupno na: <http://www.oecd.org/about/membersandpartners/list-oecd-member-countries.htm>, pristupljeno 06.02.2017.

YGIP (2014) *Plan implementacije Garancije za mlade – Republika Hrvatska*, dostupno na: <http://www.mrms.hr/wp-content/uploads/2014/04/plan-implementacije-gzm.pdf>

YGIP (2015) *Updated Youth Guarantee Implementation Plan in Poland*, dostupno na: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=16338&langId=en>

YGIP (2016) *Youth Guarantee Implementation plan 2016-2020 – Republic of Slovenia*, dostupno na: <http://ec.europa.eu/social/contentAdmin/BlobServlet?docId=13900&langId=en>